

Азәрбајҗан ПИОНЕРИ

15

(4061)

ЧӨРШӨНБӨ,

19 ФЕВРАЛ

1998-чи ил.

Ғижити 1 Ғаз.

Азәрбајҗан ЛКМИ МК ва В. И. Ленин адына пионер тәшкилаты Республика Шурасынын органы
Орган ЦК ЛКСМ Азәрбајҗдјана и Республиканского Совета пионерской организации им. В. И. Ленина

АГНИЈА БАРТО

(80 ИЛИЈИ МҮНАСИВӘТИЛӘ)

Рус ушаг әдәбијатынын кәримәли нумажәндәләри ичиндә Агнија Бартонын ху-суси мөғеи вәрдыр.

1925-чи илдә илк ше'р китабы чапдан чыханда, А. Барто кәңч иди. Соңра онун башга китаблары чап олунду, бунлар ушаглар арасында кәшиш шөһрәт тапды, чүнки шаир һеч нәни удурмурду, мөвзуларыны узагларда ахтармырды, ушагларын өз дүнијасына дахил олмагты баһарырды.

А. Барто тәкчә мөүлән јаш үчүн ше'рләр јазмагга кифәјәтләнмәкшидр. О, бүтүн јашларда олан ушагларын характерини, психологјасыны, еәләрино мөхсус хуусијәтләрини ојронмыш, ајры-ајрылыгга һамысына ше'рләр һәср етмишидр. Ејни дәрәчәдә ону һөм балачалар, һәм дә мөктәбдиләр, һәм пионерләр, һәм дә јенијәтмәләр марлақлардырды.

Мән ону бир нечә дөфә поезија кечәләриндә кормушам, ушаглар тәрәфиндән нечә һәрәфәтлә ғаршыландыгынн шаһидјәм. 1971-чи илдә, Мәһачҗалада ушаг әдәбијатына һәср олунмуш кәшиш мұшавирә чағарылмышды. Бу мұшавирә илә әлағәдәр университетдә кечириләв мөрүдә А. Бартонын ғазандығы мөвфәғијәтти һалә дә унутмамышам. Онун бу кечәдә охуदугу «Вөшбогаз» адлы ше'рини илк дөфә динләјрдим. Ше'рин мөзмунлу, долгул, парлаг олмасы, ејни вәһмадә тәңгиди мұнасибәтиң күчлү вәрилмәси, он нә-

һәфәт, һәјәтилији вә тәбилији дәрһал үрәкләрә јол тапды. Онү курултулу алгышларла ғаршыладыр. Бақыја ғажытдыгдан соңра мән бу ше'ри өз дилимизә чеширдим.

А. Бартонын јарадычылыгында күчлү јумов вәрдыр, бу јуморлу ше'рләрин тәңгид һәдәфи дә күчлүдур. Онун ушагларла мәнәббәти бө-јүкдур, истәјир ки, һамыны ғүвәтли, нәһиб, хејрхәһ вә мәрд көрсүн. Бу мөһәддә бә'зи ушагларда мұһәһидә етдији мәнфи чәһәтләри тәңгид әтәшинә тутур. Бу, јумшаг, мәнәли, тә сиредичи, тәрбијәви әһәмијәтә малик олан бир тәңгидир. Мүәлиф бу бәрәдә ачығ-ачыгына һеч нә демир, охучу өзү һәтичә чыхарыр. Елә «Вөшбогаз» ше'рини кәтүрәк. Бу ше'рдә ондан-бундан бош-бошуна данышан Лида адлы ғызын һөгсаны онун өз дили илә тәңгид олунур. Јахуд го-чә тоғадучунун јашына көмөк мөһәддәлә кәлән бир нечә ғызын јәлиб, ичиб чыхыб кет-мәси әһәзәдунда белә көмә-јин мәнәсызлыгы ифша едиләр. Шаир сәдәчә олараг бә әһвалаты шприн бир диллә данышыр, даһа әләвә һеч нә демир. Буна етијәч дә јохдур, чүнки һәр шеј ајдындыр. Бир оғлан багысына һәр чүр ғажы бәсләмәјә башла-јыр. Бир мүддәтдән соңра јенә әвәлики кими е тинасыз олур. Демә, мұсабигәдә иштирак етдији үчүн багысына ғажы кәстәрирмиш.

Бабасынын иш машынында мөктәбә кәлән ғызын әдәси, ловғалыгы, пул јырмага һәрислик кәстәрән оғланны хәсислији, тәсәдүфән бир дөфә пәнчәрә сындыран ушагын мунгәзәм данланмасы, ғызыларын сүн'и көзәллијә чап-атмалары, оғланларын бә'зи мәнфи чәһәтләри вә саир бу көми хуусијәтләр онун ше'рләриндә ғабарыг шәкәлдә үзә чыхыр.

А. Бартонын мөвфәғијәт-јәтини тәкчә тәңгид етмәкдә дәјил, һәм дә күчлү ушаг сурәтләри јарада билмәк ба-чарыгында көрмәк ләзимдыр. Чәсәрәтлә демәк олар ки, шаир бир силсилә јадда ғалан, унутулмаз ушаг портрәтләри јарада билмишидр. Бунлар чаплы, һәјәтдә ол-дугу кими тәби ушаглардыр. Нөгсанлары белә һәрә-дасә хоша кәлир. Чүнки белә нөгсанлар әдәтән бүтүн ушаг-ларда өзүнү кәстәрир.

Ленин мұкафаты лауреаты Агнија Бартонын фәәлијәти кәшиш олмушдур. Узун мүд-дәт Умумиттифаг рәдиосунда мұһәрбә вәхты иттиң дү-шәнләр һагғында вәрилмиш апармыш, јүзләрлә адамы үзә ачарымыш, бир-бириндән ајры дүшәнләри говуш-дурмуш вә бу вәрилмишләр әсасында «Инсаны тәһмаг!» адлы марағлы, тә сирли бир китаб јазмышдыр. Онун ушаг әдәбијаты илә бағлы мөғә-ләләри, јол ғәдләри, күндә-ликләри ајрычә китаб шәк-линдә чапдан чыхмышдыр. Шаир Азәрбајҗанда кәчән әдәбијат күнләриндә ишти-рак етмиш, шәһәримизин го-шағы оларкан С. Вурғун Ады-на Рус Дөвләт Драм Театрында көрүшү кәчирилмишидр. Бу көрүшдә мән дә, За-һид Халил дә иштирак етми-шиң, онун ше'рләрини азәр-бајҗанчә охумушуг.

А. Барто инди арамызда јохдур, анчаг бүтүн ушаглар үчүн о һәмжиң чанлыдыр. Чүнки нурлу, шөн поезијасы көзәлдир. Тәсәдүфи дәјилдир ки, бу јахын илләрдә онун дөрд чилдлији чапдан бура-хылмышдыр. Ушаглар үчүн јазыб јарадан, өмрү болу он-лара үрәждән бағлы олан бир инсанын әмәлләри әбәди ғал-мышдыр.

Т. МАҒМУД,

Азәрбајҗан Ленин комсо-молу мұкафаты лауреаты.